درخت تو گر بار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را

نمونه سوالات امتحانی دی ماه

آیا با بسته جهش کانون آشنا هستید؟

یکی از ابتکارات امسال کانون فرهنگی آموزش(قلم چی) بسته جهش می‌باشد که در ۳ حوزه ، فرایند آموزش شما را تکمیل خواهد کرد و باعث پیشرفت نمرات شما در مدرسه میشود.

✓ **آزمون های تشریحی کانون از دوم دبستان تا دوازدهم: با هدف تمرین بیشتر و بهبود نمرات در مدرسه و امتحانات نیمسال اول و دوم**

✓ **فیلم های آموزشی آفلاین پیشرفت: تدریس توسط مجرب ترین دبیران پرمخاطب کشور، منطبق بر برنامه آموزش و پرورش و کتاب درسی با هدف پیشرفت در مدرسه**

✓ **نرم افزار پلکان یادگیری: شامل آزمون‌های تستی و تشریحی در سطوح مقدماتی و پیشرفته، با امکان ساخت آزمون در هر سطح دشواری**

kanoonBook.ir

برای دریافت جایزه ویژه از کانون بوک و یا آشنایی بیشتر با بسته جهش کانون، عدد ۳۳ را به سر شماره ۹۰۰۰۸۴۵۱ ارسال کنید.

www.kanoon.ir

مدیریت آموزش و پرورش ناحیهٔ یک **دبیرستان نمونه دولتی پگاه** پایه و رشتهٔ تحصیلی: دوازدهم علوم انسانی	**سرآغاز هر نامه نام خداست** **نام و نام خانوادگی:** **کلاس:**	سؤالات امتحانی درس: **علوم و فنون ادبی (۳)** مدّت امتحان: ۹۰ دقیقه تاریخ امتحان: **۱۴۰۴ / ۱۰ / ۲۸**

ردیف	سؤالات را به دقت بخوانید و سپس پاسخ دهید.	نمره

الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۱ـ به اختصار دلیل اهمیت شاعران دورهٔ بازگشت را توضیح دهید. ۰/۷۵

.....

.....

۲ـ کدام گزینه در مورد قائم مقام فراهانی نادرست است؟ ۰/۲۵

الف) با تغییر سبک نگارش، تکلّف و تصنّع را از بین برد.

ب) مسائل عصر را با کاربرد زبان و اصطلاحات رایج .... به سبک گلستان سعدی نوشت.

ج) از پیشگامان نثر جدید فارسی است که در رواج نثر ساده و عامیانه نقش مؤثری داشت.

س) وی احیاکنندهٔ نثر فارسی بود و مهم‌ترین اثرش مُنشآت است.

۳ـ هر یک از موارد گروه «الف» در جدول زیر، مربوط به کدامیک از شخصیت‌های گروه «ب» است؟ (توجه: در گروه «ب» دو مورد اضافه است.) ۱

الف	ب
الف) سردبیر روزنامهٔ مجلس بود و مضامین وطنی، سیاسی و اجتماعی در شعرش آشکار است.	**میرزادهٔ عشقی** **دهخدا** **ادیب الممالک فراهانی** **نشاط اصفهانی** **ایرج میرزا** **صبای کاشانی**
ب) از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی منظوم پدید آورده‌است که در نوع خود ابتکاری محسوب می‌شود.	
ج) در روزنامهٔ قرن بیستم به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت.	
خ) وی هر چند قصاید بلندی دارد به ویژه در غزل‌سرایی در میان هم‌روزگاران خود تا حدی کم نظیر است.	

ب) سبک‌شناسی (۲ نمره)

۴ـ در بررسی سبک‌شناسی ابیات زیر، هر گزاره مربوط به کدام یک از سطوح «زبانی، ادبی و فکری» شعر دوره بیداری است؟ ۰/۵

«سوزن آوردم و سنجاق زدم پونز و پَنس به اوراق زدم» (ایرج میرزا)

«ای دخترِ من درس بخوان، فصل بهار است بی‌کار به خانه منشین، موقعِ کار است» (نسیم شمال)

الف) کاربرد واژگان فرنگیِ «پونز و پنس» در شعر. (.....)

ب) تشویق زنان برای کسب علم و دانش. (.....)

۵ ـ کدام یک از جملات گروه «الف» در جدول زیر، مربوط به گروه «ب» است؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.) ۰/۷۵

الف	ب
الف) بنیادی‌ترین تفکّر و خواست مشروطه‌خواهان که در سخن شاعران و نویسندگان راه یافت.	**تعلیم و تربیت جدید** **قانون** **آزادی** **توجّه به مردم**
ب) در شعر دورهٔ بیداری مترادف با مفهوم دموکراسی غربی است.	
ج) با ظهور مطبوعات و گسترش آن در جامعه، آگاهی همگانی؛ لزوم آن مورد توجّه مردم قرار گرفت.	

۶ـ درستی و نادرستی هر یک از عبارت‌های زیر را مشخص کنید. ۰/۷۵

الف) در عصر بیداری، در ساختار و ترکیب دستوری سخن، جمله‌هایی که با طبیعت زبان هم‌آهنگ‌تر باشد، به کار نمی‌رفت.

ب) در عصر مشروطه نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان درون تغییر یافت.

پ) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند، به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی کمتر پای‌بند بودند.

ادامهٔ سؤالات در صفحهٔ دوّم⇦

www.kanoon.ir

ج)	**موسیقی شعر (۶ نمـره)**	
	۷ـ با توجه به ابیات ستون «الف» در جدول زیر، وزن صحیح هر بیت را در ستون «ب» مشخص کنید؟ (توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافه است.)	۱

الف	ب
الف) تو را خبر ز دل بی‌قـرار باید و نیست غـم تـو هست ولـی غمگسار باید و نیست	مفعول فاعلاتُ مفاعیلن
ب) میخانه اگر ساقی صاحب نظری داشت می‌خواری و مستی، ره و رسم دگری داشت	مستفعلُ فـاعـلاتُ مُستف
ج) ما یوسف خود نمی‌فروشیم تو سیم سیاه خود نگه دار	مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن
خ) بـر هیـچ چشمه دل ننهد آن کـو چون خضر دیده چشمهٔ حیوان را	مفعول فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن
	مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

	۸ ـ بیت زیر را تقطیـع هجـایی کنیـد و مـرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید. سپس وزن‌واژه و نشـانه‌های هجـایی را در خانه‌ها قراردهید.	۱
	از آن شراب که چون قلب عاشقان صاف است بیا بنوش که وَصفش فزون ز اوصاف است	
	۹ـ با توجّه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.	
	۱ـ دلتنگ کسی هستـم، دلتنگ نگـاهم نیست مـن منتظـرم امـا او چشـم به راهـم نیست	
	۲ـ بختِ جوان دارد آنکـه بـا تـو قـرین اسـت پیـر نباشـد کـه در بهشت بـرین اسـت	
	الف) مشخص کنید وزن کدام بیت «ناهمسان» است؟	۰/۲۵
	ب) علّت «ناهمسانی» بیت مورد نظر را بنویسید.	۰/۷۵
	.....	
	.....	
	۱۰ـ پس از تقطیع هجایی بیت زیر، اختیاراتِ شاعری زبانی به کاررفته در آن را مشخص کنید.	۱/۵
	«چو گل شکفته بُدم پیش از این ز شادی وصل بـه غـم فـروشـدم اکنـون بنفشـه‌وار دریـغ»	
	۱۱ـ برای بیت زیر کدام وزن ترجیح دارد؟ چـرا؟	۰/۵
	«دل بود و وفا بود و صفا بود و محبت افسوس که چشم از همه پوشیدی رفتی»	
	الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف	
	.....	
	ادامهٔ سـؤالات در صفحهٔ سوّم⇦	

www-kanoon-ir

	۱۲ـ با توجّه به بیت: (زنده به عشق است و بس هر چه در این عالم است / عشق نباشد اگر شادی ما ماتم است) به سؤالات زیر پاسخ دهید.	
	الف) در کدام پایهٔ آوایی، اختیار شاعری (تغییر مصوت بلند به کوتاه) به کار رفته‌است؟	۰/۵
	ب) در بیت چند مورد حذف همزه دیده می‌شود؟	۰/۵
د)	**زیبایی‌شناسی (۶ نمره)**	
	۱۳ـ بیت زیر، کدام آرایهٔ ادبی را نشان می‌دهد؟ دانستهٔ تاریخی خود را در مورد آن در دو سطر بنویسید.	۰/۷۵
	«لب تو ریخت چنان آبروی آب حیات که رَخت خویش ز خجلت کشید در ظلمات»	
	.....	
	.....	
	۱۴ـ در نمونه‌های زیر آرایهٔ مراعات نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده‌است؟ مشخص کنید.	۱
	الف) «چون گذشتی از چمن دامن‌کشان شد مُنفعل از قدت سرو از دهانت غنچه وز رخسار گل»	
	ب) «مـرا قبله، خـم ابـروی بُتـان باشـد چه جای مسجد و محراب و زهد و طاعات است؟»	
	۱۵ـ با توجه به بیت‌های زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید.	
	۱ـ ز چشم و دل، بدن خاکی‌ام در آتش و آب است به چشم بین و به دل رحم کن که کار خراب است	
	۲ـ با چنین چشم و قـد و رو گر سـوی گلشن روی آبـروی نـرگس و شمشـاد و سـوسن مـی‌بـری	
	الف) نوع لف و نشر بیت اول را تعیین کنید:	۰/۵
	ب) در بیت دوم، «لف سوم» و «نشر دوم» را بیابید:	۰/۵
	۱۶ـ در کدام یک از بیت‌های زیر، آرایهٔ «متناقض‌نما» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.	۰/۷۵
	الف) آمد شراب آتشین ای دیو غم کنجی نشین ای جان مرگ اندیش رو، ای ساقی باقی درآ	
	ب) به داغ تشنگی آسوده‌ام در آن وادی که شعله از نم آب حیات داغ شود	
	.....	
	.....	
	۱۷ـ در کـدام بیت بیشترین آرایهٔ تضـاد وجود دارد؟	۰/۵
	۱) صبـح در خواب عـدم بود که بـیـدار شـدیـم شب، سـیـه مست فنـا بـود کـه هشـیار شـدیـم	
	۲) قناعت می‌کنم با درد چون درمـان نمـی‌یـابم تحمـل می‌کنـم با زخم چـون مـرهـم نمی‌بیـنم	
	۳) شیرین نـنـمـایـد بـه دهـانش شکـر وصـل آن را کـه فـلـک زهـر جـدایـی بچـشـانـد	
	۴) گـردون مـرا ز محنت هستی رهـا نخـواست مـرگـم رسیـده بـود ولیکن خـدا نـخـواسـت	
	ادامهٔ سـؤالات در صفحهٔ چهـارم⇦	

www-kanoon-ir

	۱۸ـ هر یک از بیت‌های ردیف اوّل با کدام یک از آرایه‌های ادبی ذکر شده در ردیف دوم مطابقت دارد؟ (توجه: در گروه «ب» دو مورد اضافه است.) **الف** — **ب** **الف) زشت و زیبا را به هم گر نیست ربطی از چه رو گرگ و یوسف هر دو در تهمت شریک افتاده‌اند** — **تضمین** **ب) ز بی‌تابی چو می‌گریم ملامت می‌کند ناصح که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها** — **تناقض** **ج) به حسرت ای پری می‌دانی از کویت چه سان رفت چه سان آدم ز جنّت رفته بیرون آنچنان رفتم** — **لف و نشر** **خ) گر بقا خواهی فنا شو کز فنا کمترین چیزی که می‌زاید بقاست** — **تضاد** **تلمیح** **مراعات نظیر**	۲
س)	**نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)**	
	۱۹ـ بیت زیر از فرّخی یزدی است؛ یک نکتهٔ فکری و یک نکتهٔ ادبی، برای آن بنویسید. **«آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی»**	۰/۵
	۲۰ـ با توجّه به غزل اجتماعی زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید. **«نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتارِ قفس، هم‌چو من است** **همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد خبر از من به رفیقی که به طَرْف چمن است** **فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند، مثل من است** **خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کُنش آن خانه که بیت‌الحَزَن است»** **الف) ویژگی‌های سبک «فکری» شعر را بنویسید. (دو مورد)**	۰/۵
	.....	
	ب) بیت چهارم را از نظر ویژگی‌های «ادبی» بررسی کنید. (دو مورد)	۰/۵
	.....	
	۲۱ـ با توجّه به بیت زیر، سرودهٔ «ادیب الممالک فراهانی»: **«جنگ ننگ است در شریعت من جز پی پاس دین و حفظ وطن»** **الف) کدام یک از مضامین شعر او در این بیت آشکارتر است؟**	۰/۲۵
	.....	
	ب) وی همراه با کدام شاعر، با آگاهی از سنّت‌های ادبی به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماند؟	۰/۲۵
	.....	
	۲۲ـ با توجه به متن «ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند! نشنید و خورد. یک ساعت دیگر یارو را دید؛ مثل مار به خودش می‌پیچید. گفت: نگفتم نخور، این دو تا با هم نمی‌سازند؟ گفت: حالا که این دو تا خوب با هم ساخته‌اند که من یکی را از میان بردارن ... .» **الف) دو مورد از «ویژگی‌های زبانی» نثر دورهٔ بیداری را بنویسید.**	۱
	.....	
	ب) دو مورد از «ویژگی‌های فکری» متن بالا را بنویسید.	۱
	.....	
	زندگی در صدف خویش گُهر ساختن است ـ ولدآبادی	**جمع نمره** ۲۰